

Guía Docente				
Datos Identificativos			2020/21	
Asignatura (*)	Investigación e avaliación da calidade de proxectos educativos		Código	652G01010
Titulación	Grao en Educación Infantil			
Descriptor				
Ciclo	Período	Curso	Tipo	Créditos
Grao	2º cuatrimestre	Primeiro	Formación básica	6
Idioma	CastelánGalego			
Modalidade docente	Híbrida			
Prerrequisitos				
Departamento	Didácticas Específicas e Métodos de Investigación e Diagnóstico en Educación			
Coordinación	Muñoz Cantero, Jesus Miguel		Correo electrónico	jesus.miguel.munoz@udc.es
Profesorado	Espiñeira Bellon, Eva Maria		Correo electrónico	eva.espineira@udc.es
	Muñoz Cantero, Jesus Miguel			jesus.miguel.munoz@udc.es
Web	www.educacion.udc.es/index.php?pagina=asignatura&codigo=652G01010&grupo=B			
Descrición xeral	A investigación e a avaliación en Educación empeza a orientarse cara un coñecemento máis amplo sobre o descubrimento das posibilidades dos procesos de ensino e aprendizaxe para os/as investigadores/as, convertíndose nunha ferramenta para a formación permanente e autónoma dos/das docentes. Convertindo, desta maneira, aos/as docentes en axentes investigadores e avaliadores. O propósito formativo básico desta materia céntrase nun coñecemento do ámbito da investigación e avaliación educativa desde tres vertentes; teórica, metodolóxica e instrumental. A proposta que se plantexa neste programa vai dirixida a que o alumnado teña unha panorámica xeral destes campos disciplinares, así como a que se vaian exercitando en prácticas específicas de investigación e avaliación, que supoñen un control da calidade dos procesos e dos produtos que conducirán a mellorar a calidade do ensino. Estas prácticas concrétanse ou precísanse no marco deste programa e se desenvolverán de forma paralela aos contidos teóricos. Precísase, polo tanto, un/unha mestre/a investigador/a cuxo papel sexa fundamentalmente crítico e reflexivo, que centre a súa actividade cara un coñecemento directo do contexto onde actúa para dirixilo cara a consecución dun cambio.			

Plan de continxencia	1. Modificacións nos contidos: Non se realizarán cambios. 2. Metodoloxías: *Metodoloxías docentes que se manteñen: - Sesión maxistral. - Discusión dirixida. - Traballos tutelados (computa na avaliación). - Proba obxectiva (computa na avaliación). - Atención personalizada. *Metodoloxías docentes que se modifican: Non se realizarán presentacións orais. 3. Mecanismos de atención personalizada ao alumnado: - Correo electrónico: Diario. Para solicitar encontros virtuais individuais e grupais. - Moodle: diariamente. Dispoñen de ?foros temáticos asociados aos módulos? da materia, para formular as consultas necesarias e discusións dirixidas. - Teams: 1 sesión semanal en gran grupo para o avance dos contidos teóricos e dos traballos tutelados na franxa horaria que ten asignada a materia no calendario de aulas da facultade. De 1 sesión semanal (ou máis segundo a demanda do alumnado) en pequeno grupo (ata 4/6 persoas), para o seguimento e apoio na realización dos ?traballos tutelados?. Esta dinámica permite facer un seguimento normalizado e axustado ás necesidades da aprendizaxe do alumnado para desenvolver o traballo da materia. 4. Modificacións na avaliación: Mantéñense as metodoloxías de avaliación e os pesos de cada unha na calificación global. - Traballos tutelados (60%). Os criterios de avaliación responderán aos criterios marcados en cada unha das prácticas que se entreguen, exceptuando os criterios referentes á presentación oral que non se valorarán. - Proba obxectiva (40%). Mantéñense os criterios de cualificación e corrección da proba. *Observacións de avaliación: Mantéñense as mesmas que figuran na guía docente a excepción de que as referencias ao cómputo de asistencia se realizará respecto ás sesións que houbo presencialmente ata o momento de suspenderse a actividade presencial. SITUACIÓNS: A) Alumnado con dedicación completa: Asistencia/participación nas actividades de clase mínima do 80%. Elaboración e presentación dos traballos tutelados en pequeno grupo (60%). B) Os/as estudantes a tempo completo como aqueles/as con recoñecemento de dedicación a tempo parcial e dispensa académica de asistencia segundo establece a "NORMA QUE REGULA O RÉXIME DE DEDICACIÓN AO ESTUDO DOS ESTUDANTES DE GRAO NA UDC (Arts. 2.3; 3.b e 4.5) (29/5/212) deberán entregar os traballos tutelados, si ben éstos últimos poderán presentalos de maneira individual. A proba obxectiva será a mesma para todos/as. REQUISITOS PARA SUPERAR A MATERIA: 1. Asistir e participar regularmente nas actividades da clase. 2. Obter unha puntuación do 50% do peso de cada unha das partes obxecto de avaliación (traballos tutelados e proba obxectiva). 3. Entregar os traballos tutelados na data que se indique. 4. A oportunidade de xullo estará sometida aos mesmos criterios que a de xuño. 5. Modificacións da bibliografía ou webgrafía: Non se realizarán cambios. Xa dispoñen de todos os materiais de traballo na plataforma moodle.
-----------------------------	--

Competencias do título

Código	Competencias do título
A23	Comprender que a observación sistemática é un instrumento básico para poder reflexionar sobre a práctica e a realidade, así como contribuír á innovación e á mellora en educación infantil.
A24	Dominar as técnicas de observación e rexistro.
A25	Abordar análises de campo mediante metodoloxía observacional utilizando tecnoloxías da información, documentación e audiovisuais.
A26	Saber analizar os datos obtidos, comprender criticamente a realidade e elaborar un informe de conclusións.
A29	Valorar a importancia do traballo en equipo.
A30	Participar na elaboración e seguimento de proxectos educativos de educación infantil no marco de proxectos de centro e na colaboración co territorio e con outros profesionais e axentes sociais.
B2	Resolver problemas e tomar decisións de forma efectiva.
B5	Traballar de forma colaborativa.
B10	Capacidade de análise e síntese.
B11	Capacidade de busca e manexo de información.
B12	Capacidade de organización e planificación.
B13	Capacidade para actuar de maneira sustentable na defensa do medio ambiente.
B16	Capacidade para integrarse e comunicarse con expertos noutras áreas e en contextos diferentes.
C1	Expresarse correctamente, tanto de forma oral coma escrita, nas linguas oficiais da comunidade autónoma.
C6	Valorar criticamente o coñecemento, a tecnoloxía e a información dispoñible para resolver os problemas cos que deben enfrontarse.
C8	Valorar a importancia que ten a investigación, a innovación e o desenvolvemento tecnolóxico no avance socioeconómico e cultural da sociedade.

Resultados da aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias do título		
Ao terminar con éxito esta materia, o alumnado será capaz de:	A29	B5	C1
- Extraer a información relevante de artigos científicos mediante o emprego do método científico e do proceso de investigación.		B11	C8
		B12	
- Explicar os conceptos e modelos de excelencia aplicables á calidade educativa.	A29	B5	C1
		B10	
		B11	
		B13	
		B16	
- Poñer en práctica os elementos esenciais dun proxecto educativo de centro incluíndo os decretos e ordes que o regulen, así como información científica relevante co seu exercicio profesional.	A29	B5	C1
	A30	B10	
		B11	
		B12	
- Demostrar o manexo de instrumentos de recollida de información pertinentes para avaliar a satisfacción cun proxecto educativo de centro.	A23	B5	C1
	A24	B11	
	A25	B12	
	A29	B13	
	A30		
- Deseñar unha proposta de mellora na que se inclúa o proceso de planificación, execución e avaliación desta por cada debilidade atopada nun proxecto educativo de centro.	A26	B2	C1
	A29	B5	C6
	A30	B12	
		B13	

Contidos

Temas	Subtemas
-------	----------

Bloque I. Conceptualización da investigación, avaliación e calidade	Tema 1. O proceso de investigación educativa 1.1. Conceptualización 1.2. Formulación do problema 1.3. Revisión da literatura/bibliografía 1.4. Hipóteses e variables 1.5. As variables 1.6. A mostra 1.7. Técnicas de recollida da información 1.8. Técnicas de análise de datos 1.9. Conclusións 1.10. O informe de investigación Tema 2. Aproximación ao concepto de avaliación 2.1. Evolución do concepto 2.2. Definición de avaliación educativa 2.3. Tipoloxía de avaliación 2.4. Obxectivos e funcións da avaliación Tema 3. Aproximación ao concepto de calidade educativa 3.1. Evolución do concepto 3.2. Aproximación ao concepto de calidade educativa 3.3. Tipoloxías 3.4. Os sistemas de xestión de calidade total 3.4.1. A xestión por procesos
Bloque II. Técnicas de recollida da información	Tema 4. Técnicas de recollida da información 4.1. Técnicas de observación 4.2. Técnicas sociométricas 4.3. Técnicas biográficas 4.4. Técnicas grupales 4.5. Escalas de actitude 4.6. Probas
Bloque III. Metodoloxía observacional	Tema 5. Técnicas de observación 5.1. Observación directa simple 5.2. Observación directa experimental 5.3. Observación documental 5.4. Observación por encuesta
Bloque IV. Análise da información e elaboración do informe	Tema 6. Técnicas de análise de datos 6.1. Clasificación dos datos 6.2. Análise de datos 6.3. Conclusións Tema 7. O informe de investigación 7.1. Aspectos a ter en conta para a súa elaboración 7.2. Contido e presentación formal

Bloque V. Modelos para a avaliación de calidade de centros e proxectos educativos.

Tema 8. Modelos de avaliación

8.1. Modelos de avaliación das organizacións

8.2. Modelos de avaliación desde un punto de vista epistemolóxico e metodolóxico

8.3. Modelos humanísticos, fenomenolóxicos ou subxectivistas

8.4. Modelos holísticos

Tema 9. Modelos de xestión de calidade

9.1. Modelo de control de calidade global da empresa

9.2. Modelo do Premio Deming á calidade

9.3. Modelo de Malcolm Baldrige

9.4. Modelo Europeo de Xestión de Calidade

9.5. Modelo Iberoamericano de Excelencia na Xestión

Tema 10. Tipos de proxectos educativos

10.1. Proxecto Educativo do Centro

10.2. Proxecto Curricular do Centro

10.3. Proxecto Curricular de Etapa

10.4. Proxecto Curricular de Ciclo

10.5. Programacións Didácticas de Ciclo

10.6. Programacións de actividades e tarefas -Programacións de Aula-

10.7. Outros plans/programas/proxectos

10.7.1. Plan de Atención á Diversidade

10.7.2. Plan de Orientación e Acción Tutorial

10.7.3. Programa Anual de Formación do Profesorado

10.7.4. Programación Xeral Anual

10.7.5. Plan de Convivencia

10.7.6. Proxecto Lingüístico

10.7.7. Proxecto lector

10.7.8. Plan das TIC

10.7.9. Plan do Período de Adaptación

Tema 11. Avaliación de Proxectos Educativos

11.1. A avaliación da calidade nos centros educativos. Tipoloxía.

11.2. Avaliación da calidade na educación infantil

11.3. Plan de mellora

11.3.1. Criterios, ámbitos e indicadores

Planificación

Metodoloxías / probas	Competencias	Horas presenciais	Horas non presenciais / traballo autónomo	Horas totais
Sesión maxistral	A30 A23 C6 C8	10.5	5.25	15.75
Traballos tutelados	A24 A25 A26 A29 A30 B2 B5 B10 B11 B12 B13 C1 C6	10.5	36.75	47.25
Eventos científicos e/ou divulgativos	B16 C6 C8	4	0	4
Análise de fontes documentais	B10 B11 B12 C6 C8	5	2	7
Aprendizaxe colaborativa	A29 B5 B12 C1	6	21	27

Proba mixta	A23 A24 A25 A26 A30 B2 B11 B12 C1 C6 C8	6	24	30
Atención personalizada		19	0	19
*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientativo, considerando a heteroxeneidade do alumnado				

Metodoloxías	
Metodoloxías	Descrición
Sesión maxistral	Alguns contidos do programa precisan unha exposición maxistral por parte do profesorado para centrar o proceso de ensino-aprendizaxe. Por iso, as clases expositivas, céntranse na exposición oral dos ditos contidos, complementada co emprego de medios audiovisuais e a introdución dalgunhas preguntas dirixidas ao alumnado, coa finalidade de transmitir coñecementos e facilitar a aprendizaxe.
Traballos tutelados	As clases expositivas combinaranse con clases interactivas guiadas polo profesorado e nas que o alumnado cobra un papel importante. Nas clases interactivas, empregaranse metodoloxías deseñadas para promover a aprendizaxe autónoma dos/das estudantes, baixo a tutela do profesorado e en escenarios variados (académicos e profesionais). Estarán referidas prioritariamente á aprendizaxe do ?cómo facer as cousas?, o cal constitúe unha opción baseada na asunción polos/polas estudantes da responsabilidade pola súa propia aprendizaxe. Este sistema de ensino baséase en dous elementos básicos: a aprendizaxe independente dos/das estudantes e o seguimento desa aprendizaxe polo profesorado-titor. Os contidos desenvolvidos nos traballos tutelados formarán parte da proba mixta.
Eventos científicos e/ou divulgativos	Actividades realizadas polo alumnado que implican a asistencia e/ou participación en eventos científicos e/ou divulgativos (congresos, xornadas, simposios, cursos, seminarios, conferencias, exposicións, etc.) co obxectivo de profundar no coñecemento de temas de estudo relacionados coa materia. Estas actividades proporcionan ao alumnado coñecementos e experiencias actuais que incorporan as últimas novidades referentes a un determinado ámbito de estudo. Os contidos desenvolvidos nestas charlas, conferencias,.... formarán parte da proba mixta.
Análise de fontes documentais	Técnica metodolóxica que supón a utilización de documentos audiovisuais e/ou bibliográficos (fragmentos de reportaxes documentais ou películas, noticias de actualidade, paneis gráficos, fotografías, biografías, artigos, textos lexislativos, etc.) relevantes para a temática da materia con actividades especificamente deseñadas para a análise dos mesmos. Pódese empregar como introdución xeral a un tema, como instrumento de aplicación do estudo de casos, para a explicación de procesos que non se poden observar directamente, para a presentación de situacións complexas ou como síntese de contidos de carácter teórico ou práctico.
Aprendizaxe colaborativa	Conxunto de procedementos de ensino-aprendizaxe guiados de forma presencial e/ou apoiados con tecnoloxías da información e as comunicacións, que se basean na organización da clase en pequenos grupos nos que o alumnado traballa conxuntamente na resolución de tarefas asignadas polo profesorado para optimizar a súa propia aprendizaxe e a dos outros membros do grupo.
Proba mixta	A exame final fixada pola Xunta de Facultade realizarase mediante unha proba mixta. Esta proba, poderá integrar preguntas tipo de probas de ensaio (abertas e de desenvolvemento) e preguntas tipo de probas obxectivas, que poderán combinar preguntas de resposta múltiple, de ordenación, de resposta breve, de discriminación, de completar e/ou de asociación.

Atención personalizada	
Metodoloxías	Descrición

Traballos tutelados Sesión maxistral Proba mixta	O profesorado realizará un seguimento do traballo que vaia realizando o alumnado asistente a través das prácticas que vaia realizando. É importante que o alumnado realice as súas prácticas desde o primeiro día e acuda ás titorías de maneira asidua co fin de resolver as dúbidas que estime oportunas. As titorías desenvolveranse, polo tanto, na aula, durante as clases e no despacho do profesorado, da seguinte forma: * No caso de indicacións xerais a todo o grupo (realizaranse nas clases expositivas). * A grupos de traballo pequeno (realizaranse nas clases interactivas -prácticas- ou no despacho). * Individuais (realizaranse no despacho e versarán sobre o progreso do alumnado).
--	---

Avaliación			
Metodoloxías	Competencias	Descrición	Cualificación
Traballos tutelados	A24 A25 A26 A29 A30 B2 B5 B10 B11 B12 B13 C1 C6	A metodoloxía de traballos tutelados porase en práctica nas clases interactivas. Para a realización do estudo de casos é preciso formar pequenos grupos de traballo e débese ter en conta o seguinte: - Formaranse grupos pequenos (non máis de 4 persoas). - Cada grupo elixirá unha persona coordinadora, encargada de presentar e defender as ideas do seu grupo de traballo, no caso en que se lle solicite, que será rotativa en cada práctica. - Estos grupos formaranse o primeiro día de clase polo profesorado. O profesorado realizará un seguimento das prácticas que se vaian elaborando por cada grupo. Non é necesario entregar as prácticas realizadas senón que o profesorado irá realizando o seguimento partindo do que se expoña na aula. O profesorado indicará propostas de mellora de cada práctica a cada grupo co fin de que na proba mixta da materia o alumnado sepa realizar as prácticas sen problema. Son, por tanto, materia de exame.	60
Proba mixta	A23 A24 A25 A26 A30 B2 B11 B12 C1 C6 C8	A exame final fixada pola Xunta de Facultade realizarase mediante unha proba mixta na que entrará toda a materia (clases expositivas + clases interactivas). O sistema de corrección da dita proba será o seguinte: - Para preguntas de verdadeiro/falso: unha resposta incorrecta, restará unha resposta correcta. - Para preguntas de varias alternativas aplicarase a fórmula de corrección ao azar: $\text{acertos} - \frac{\text{erros}}{n^\circ \text{ alternativas}} - 1$.	40

Observacións avaliación

ALUMNADO ASISTENTE: As condicións da avaliación sinaladas, fíxanse para o alumnado asistente a clase.

- Considerarase alumnado asistente a aquel que presente, como máximo un 20% de faltas de asistencia durante o curso; por iso, o profesorado poderá solicitarlle ao alumnado que asine unha folla tanto á entrada como á saída.

- Ata un 20% das clases poderán

desenvolverse mediante charlas, conferencias, asistencia a seminarios

que non teñen por que coincidir co horario habitual das clases,

pero que será necesaria a asistencia para alumnado considerado como

presencial. En todo caso, o contido das charlas formará

parte da proba de avaliación para ambas modalidades de asistencia.

- O alumnado poderá xustificar as súas faltas de asistencia.

ALUMNADO NON ASISTENTE: O alumnado que non forme parte de ningún grupo, non realice as prácticas correspondentes (traballos tutelados) ou non asista regularmente ás clases, considerase alumnado non asistente.

- O alumnado non asistente terá que presentar as prácticas desenvolvidas durante o cuadrimestre. Cada unha das prácticas deberá constar de:

* Instrucións da práctica.

* Desenvolvemento da práctica.* Valoración persoal con respecto á práctica profesional: aplicacións prácticas dos contidos da práctica desenvolvida ao mundo da educación infantil, qué aprendín con esta práctica para o meu futuro profesional,...* Apreciacións persoais sobre as titorías realizadas: en concreto (indicar se se acudiu a algunha titoría, momento e lugar da dita titoría para o desenvolvemento de cada práctica, desenvolvemento do proceso de titoría e decisións persoais tomadas con respecto á orientación facilitada por parte do profesorado) e en xeral (adecuación do horario de titorías, trato recibido, valoración xeral).

* Valoración da temporalización do desenvolvemento da práctica.* Outros aspectos: materiais elaborados a maiores polo alumnado co fin de completar os contidos, referencias bibliográficas ou webs consultadas,...Recoméndanse os envíos dos traballos telemáticamente e de non ser posible, non utilizar plásticos, elixir a impresión a dobre cara, empregar papel reciclado e evitar imprimir borradores. Débese facer un uso sostible dos recursos e a prevención de impactos negativos sobre o medio natural. Débese ter en conta a importancia dos principios éticos relacionados cos valores da sostenibilidade nos comportamentos persoais e profesionais.

- O prazo

máximo de entrega será a semana seguinte de finalizar as clases. NOTA: A UDC regula a matrícula de estudantes a tempo parcial, criterios que tamén serán tidos en conta polo profesorado, polo que será necesario que o alumnado con este tipo de réxime de dedicación, o informe ao profesorado e concerten a maneira na que se desenvolverá o proceso de ensino-aprendizaxe.

Fontes de información

Bibliografía básica	- Bernardo Carrasco, J. e Calderero Hernández, J.F. (2000). Aprendo a investigar en educación. Madrid: Rialp - Castillo Arredondo, S. y Cabrerizo Diago, J. (2011). Evaluación de la intervención socioeducativa : Agentes, ámbitos y proyectos. Madrid: Pearson Educación - Corbetta, P. (2007 (2010 reimp.)). Metodología y técnicas de investigación social. Madrid: McGraw-Hill - Fernández-Ballesteros, R. (2006). Evaluación psicológica : conceptos, métodos y estudio de casos. Madrid: Pirámide - Frábegues, S. (2016). Técnicas de investigación social y educativa. Barcelona: Universidad Abierta de Cataluña - Gil Pascual, J.A. (2010). Bases metodológicas de la investigación educativa : (análisis de datos). Madrid: UNED - Gil Pascual, J.A. (2011). Técnicas e instrumentos para la recogida de información. Madrid: UNED - Greenhalgh, T. (2015). Como leer un artículo científico. Barcelona: Elsevier - Martínez Mediano, C. (2007). Evaluación de programas educativos : investigación evaluativa, modelos de evaluación de programas.. Madrid: UNED - Mateo, J. e Martínez, F. (2008). Medición y evaluación educativa. Madrid: La Muralla - McMillan, J.H. e Schumacher, S. (2005 (2011 reimp.)). Investigación educativa una introducción conceptual. Madrid: Pearson Educación - Pérez Juste, R. (2006). Evaluación de programas educativos. Madrid: La Muralla - Rubio, M.J. y Varas, J. (2004). El Análisis de la realidad en la intervención social : métodos y técnicas de investigación. Madrid: CCS - Ruíz Olabuénaga, J.I. (2003). Técnicas de triangulación y control de calidad en la investigación educativa. Bilbao: Fundación Horreum - Wood, P. y Smith, J. (2017). Investigar en educación. Conceptos básicos y metodología para desarrollar proyectos de investigación. Madrid: Narcea ediciones

Bibliografía complementaria	- Buendía Eisman, L., González González, D. y Pozo Llorente, T. (2004). Temas fundamentales en la investigación educativa. Madrid: La Muralla - Fondevila Gascón, J. F. (2013). El trabajo de fin de grado en Ciencias Sociales y Jurídicas : guía metodológica. Madrid : Ediciones Internacionales Universitarias - García Sanz, M.P. e Martínez Clares, P. (eds.) (2012). Guía práctica para la realización de trabajos fin de grado y trabajos fin de máster. Madrid: Universidad de Murcia

Recomendacións

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Materias que continúan o temario

Observacións

(*)A Guía docente é o documento onde se visualiza a proposta académica da UDC. Este documento é público e non se pode modificar, salvo casos excepcionais baixo a revisión do órgano competente de acordo coa normativa vixente que establece o proceso de elaboración de guías